

Завальнюк Вікторія Володимирівна, к.пед.н., доцент кафедри романо-германської філології (Міжнародний економіко-гуманітарний університет імені академіка Степана Дем'янчука, м. Рівне), zavalnyk.v@gmail.com

ОРГАНІЗАЦІЯ НАВЧАЛЬНО-ВИХОВНОГО ПРОЦЕСУ В АМЕРИКАНСЬКИХ ПІСТИЧНИХ ЗАКЛАДАХ ОСВІТИ

***Анотація.** У статті досліджено організацію навчально-виховного процесу в американських пістичних школах на прикладі закладів Н.-Л. Цинцендорфа, які ґрунтуються на християнських засадах і основним завданням яких є надання ґрунтовної фундаментальної освіти та формування в учнів християнського світогляду. Розкрито, що школи Цинцендорфа є популярними в Америці, а також в усьому світі навчально-виховними інституціями, що приваблюють вихованців та їхніх батьків наданням глибоких фундаментальних знань.*

***Ключові слова:** християнські пістичні школи, навчально-виховні заклади, американські школи, християнське виховання, високоморальна людина, християнські цінності.*

Zavalniuk Viktoriia Volodymyrivna, Ph.D. in Pedagogic Sciences, Associate Professor of the Department of Roman-Germanic Philology (Academician Stepan Demianchuk International University of Economics and Humanities, Rivne), zavalnyk.v@gmail.com

ANALYSIS OF THE EDUCATIONAL AND UPBRINGING PROCESS IN THE AMERICAN PIETISTIC EDUCATIONAL INSTITUTIONS

Abstract.

***Introduction.** Pietistic educational institutions, namely Moravian College and Theological Seminary and Linden Hall Seminary, are nowadays extremely popular educational institutions founded by Zinzendorf. They attract pupils and their parents by providing profound basic knowledge in many subjects and as an important task of the schools is to encourage students to lead a life of Christian virtues, all the activities of the Zinzendorf's schools, including musical events, theatrical performances, sports, etc. include elements of Christian symbolism.*

***Purpose.** The purpose of this article is to analyze the educational and upbringing process in the pietistic educational institutions in America. In accordance with the stated goal, the research tasks are to analyze the organization of the educational and upbringing process of the Moravian College*

and Theological Seminary; carry out a comparative analysis of Zinzendorf's schools with US public schools to determine their success rate.

Methods. The methods of critical analyzing, comparing and experimental teaching are used in this article.

Results. The implementation of Christian elements in the educational and upbringing process in the Zinzendorf's schools has been investigated and it showed its high efficiency in the formation of students' Christian outlook. The application of a tolerant approach toward students and the promotion of scientific and social activities significantly increases the chances of school graduates to their successful integration and obtaining the professional qualifications in the future.

Originality. Spiritual degradation of the society as well as slow moral decay raises the need to resolve the question of the development of the paradigm of education of personality based on Christian moral values. Zinzendorf's schools have received an international acclaim and attract pupils by providing both elements of Christian symbolism and profound basic knowledge in many subjects that show the effectiveness of such education and upbringing.

Conclusion. The analysis of the educational and upbringing process of the N.-L. Zinzendorf's Christian institutions in the USA gives reasons to claim that Christian educational institutions show a much higher success rate than public schools. The educational tradition of N.-L. Zinzendorf, which is based on Christian principles, has not lost its relevance nowadays. It is a driving force to bring up a high-moral person with high spiritual principles of life.

Key words: Christian pietistic schools, educational institutions, American schools, Christian education, a high moral person, Christian values.

Наявність сучасної духовної деградації суспільства та морального занепаду породжує необхідність вирішення питання про розробленість парадигми виховання особистості на ґрунті загальнонародських та християнських цінностей. Питання виховання високоморальної людини, яка керується моральними вимогами та заповідями, порушувалося ще за часів Ярослава Мудрого і, по своїй суті, не є чимось новим та новітнім, проте переосмислення та вплив на формування високоморальної людини із високими духовними принципами життя набуває своєї актуальності у часи сьогодення.

Дослідженню питання про неможливість досягнення успіху у вихованні дітей без християнської складової у виховному процесі присвячували свої наукові студії чимало видатних, всесвітньо відомих педагогів, зокрема Я.-А. Коменський, П. Юркевич, А.-Г. Франке, Н.-Л. Цинцендорф, які у своїй освітньо-педагогічній діяльності акцентували увагу на важливості впровадження у навчально-виховний процес заснованих ними шкіл елементів християнської етики, вивчення Біблії та молитви. До питання виховання високоморальних, духовно багатих та відданих громадян нашого суспільства у своїх наукових студіях неодноразово зверталися такі вітчизняні вчені, як

Ж. І. Андрухів, І. Бех, А. Вирущ, М. Євтух, В. Жуковський, А. Завальнюк, Т. Льїна та ін. Однак, дослідження нами навчально-виховного процесу шкіл Цинцендорфа в США на сучасному етапі – християнських навчально-виховних закладів із 200-річною історією та порівняння його з українським досвідом – дає підстави стверджувати, що на сьогодні у вітчизняній педагогіці вище окреслене питання є недостатньо вивченим.

Метою нашої статті є дослідження організації навчально-виховного процесу в християнських закладах Цинцендорфа в США.

Відповідно до окресленої мети завданням дослідження визначено:

- проведення аналізу організації навчально-виховного процесу в Моравському Коледжі та Теологічній Семінарії США;
- здійснення порівняльного аналізу діяльності шкіл Цинцендорфа із державними американськими школами з метою оцінки рівня успішності випускників різних навчальних закладів.

Усі американські християнські заклади поділяють на два види: конфесійні, які належать до певної релігійної конфесії, та, міжконфесійні. Процес навчання та виховання в таких школах будується на загальних принципах та законах Святого Письма і за останні десятиріччя в Америці спостерігається тенденція збільшення християнських навчально-виховних закладів. Так, відповідно до статистичних даних на 2001–2002 навчальний рік кількість останніх зросла на 10 % [1], а у 2015 році кількість студентів зарахованих у приватні навчально-виховні заклади збільшилася на 10,2 % у порівнянні із 2011 роком [2, с. 24]. Основні причини такого зростання, на нашу думку, пов'язані із зниженням рівня академічних програм у державних навчально-виховних закладах, про що свідчать результати незалежного тестування; секуляризацією державної системи освіти, що призвело до відходу від дотримання у закладах християнських традицій і зумовило падіння моральних принципів; вилучення з навчальних програм шкіл елементів вивчення Святого Письма та проведення спільних молитов.

В США для приватних, зокрема християнських навчально-виховних закладів та більшості державних не існує обов'язкової державної програми та загального навчального плану. Проте діє мінімальний державний стандарт, національний консенсус, який є обов'язковим для усіх загальноосвітніх шкіл у кожному штаті. Мінімальний державний стандарт передбачає надання учням необхідного об'єму знань з основних предметів. При виконанні такої умови християнські заклади мають повну свободу як при складанні своїх навчальних планів, так і у навчальному процесі в цілому. Одним із головних органів з акредитації та контролю за діяльністю християнських закладів в Америці є Міжнародна Асоціація Християнських Шкіл (ACSI – Association of Christian Schools International), яка підтримується Департаментом освіти у багатьох штатах, а її програма визнана Національною радою акредитації християнських закладів.

Християнські навчально-виховні заклади забезпечують значно вищий рівень успішності, ніж державні школи, свідченням чого є проведення різноманітних наукових досліджень, зокрема «Харкут – 2005» (Harcourt), при якому особлива увага приділяється підсумкам головного тестування Стенфорда (SAT) [3, с. 216]. Цей тест був складений на основі національного консенсусу і використовується в державних і приватних навчально-виховних закладах по всій Америці. Відповідно до офіційних даних національного центру статистики за 2002 рік кількість старшокласників приватних християнських шкіл та коледжів, які мають намір продовжити своє навчання у закладах вищої освіти, є вдвічі більшою у порівнянні із учнями старших класів державних навчально-виховних закладів. Такі високі показники успішності зумовлені, на нашу думку, такими чинниками, як: суворі критерії відбору учнів до шкіл та коледжів, невелика наповнюваність у класах, мотивація у навчанні, а також залучення батьків до всіх зовнішніх і внутрішніх процесів закладу.

Школи Цинцендорфа (Zinzendorf's schools) – є одними з найбільш впливовими християнськими закладами освіти в США і визнані на державному рівні приватними навчально-виховними закладами. Освітні заклади Цинцендорфа доступні для усіх категорій громадян. Їхнім завданням є надання ґрунтовної фундаментальної освіти та формування в учнів християнського світогляду. Від початку заснування навчально-виховні заклади Цинцендорфа є християнськими закладами, що виражається в участі учнів у християнських шкільних Богослужіннях, використанні під час навчально-виховного процесу молитов, біблійних оповідань, духовних псалмів, проведенні тематичних християнських спілкувань, бесід, святкувань. Усі заходи цих шкіл, зокрема спортивні, пповодяться із застосуванням молитви та християнської символіки. Важливим завданням школи є прищеплення учням загальнохристиянських чеснот та норм християнської моралі, тому у школах часто проводяться заходи, метою яких є зміцнення школярів у християнській вірі: християнські роздуми, дитячі Богослужіння свята Біблії, театральні постановки на християнську тематику [4, с. 118].

«Християнські роздуми» відбуваються один раз на тиждень для усієї школи щопонеділка зранку і повинні нести благословення школярам на наступний тиждень. Захід проводять не вчителі шкіл, а інші «до школи близькі особи». Шкільні Богослужіння влаштовуються з приводу різноманітних свят, як от: календарні релігійні свята та початок чи кінець навчального року. Крім учнів, участь у таких Богослужіннях беруть батьки, випускники, спонсори. Один раз на рік шкільне Богослужіння влаштовують учні, задіяні у музичних виступах та підготовці тематичних доповідей. Заняття з релігії для всіх учнів є обов'язковими, проте на таких заняттях не обговорюють питання, що можуть викликати міжконфесійні протиріччя або образити релігійні почуття. Ці заняття ґрунтуються на переданні загальнохристиянських

та загальнолюдських цінностей, вивченні основ християнської етики, формуванні в учнів демократичних поглядів та толерантної поведінки.

Найстарішим закладом серед шкіл Цинцендорфа в Америці слід вважати засновану у 1742 році у місті Віфлеєм (штат Філадельфія) школу-інтернат для дівчат – «Моравський коледж» («Moravian College»), який набув репутації школи високої виховної майстерності [5]. Цікавим, на нашу думку, є той факт, що президент Америки Джордж Вашингтон особисто звертався до директора цієї школи із проханням зарахувати на навчання до школи двох його племінниць [6, с. 82]. У 1913 році школа отримала назву «Моравська семінарія та жіночий коледж» («Moravian Seminary and College for Women»). У 1742–1743 роках в США був заснований подібний заклад для хлопців у місті Назарет, який у 1863 році був зареєстрований як Моравський Коледж та Теологічна Семінарія («The Moravian College and Theological Seminary»). У 1945 році після двохсот років окремого функціонування школу для хлопців і Моравську семінарію та жіночий коледж було об'єднано у єдиний навчально-виховний заклад [5], який на сьогодні є шостим найстарішим навчально-виховним закладом США після Гарварда (1632), Коледжу Вільяма та Мері (1693), Коледжу Святого Іоанна у Аннаполісі (1696), Єльського університету (1701) та Пенсільванського університету (1740).

Починаючи з 2004 року, а потім кожного наступного року, Моравський коледж обирався і включався до Пристанського довідника «366 Найкращих коледжів». З початку заснування та упродовж його функціонування студенти цього коледжу отримали чимало національних нагород. Упродовж 2007–2009 рр. семеро найкращих студентів Моравського коледжу отримали статус стипендіата програми Фулбрайт (Fulbright Scholars), дев'ятеро студентів було відзначено стипендіями Фулбрайта (Fulbright Scholarship). Крім того, найуспішніші студенти отримували інші стипендії. Так, наприклад ті студенти, які у старших класах входять до 5 % найкращих та згідно підсумків головного тестування Станфорда (SAT) набирають не менш ніж 1450 балів, нагороджуються стипендією «Медальйон Каменського» («the Comenius Medallion full-tuition Scholarship»); інші успішні студенти відзначаються опікунською стипендією («the Trustee Scholarship») або стипендією добродійців (the Founders Scholarship) [2].

Моравський коледж та Теологічна Семінарія відкривають студентам безліч можливостей навчання в інших навчально-виховних закладах за кордоном: в Англії (Оксфорд, Бакінгем, Лондон); у Франції (Ренн, Париж); в Іспанії (Алкала, Аліканте, Севілья); в Німеччині (Ерфурт); в Італії (Рим, Флоренція); в Китаї (Шанхай, Пекін); в Японії (Токіо, Хіконе); в Індії (Гайдерабад, Джайпур); в Австралії (Вуллонгонг); а також в Кенії, Екваторі, Аргентині, Буенос-Айресі, Ірландії.

З метою заохочення студентів до здійснення наукових досліджень, до навчального плану коледжу входить програма «Можливості студентів для здійснення наукових досліджень» (SOAR program – Student Opportunities for Academic Research), яка передбачає стипендії, витрати на відрядження та затрати студентів під час здійснення дослідницької та творчої діяльності із керівником факультету. Так, наприклад, на літній період роботи така стипендія може досягати 3000 доларів. На нашу думку, така програма допомагає моравським студентам краще зрозуміти вагомість стипендії у їх навчанні та сприяє налагодженню таких відносин, як учень-колега. У закладі студенти співпрацюють із професорами. Зазвичай їхні спільні проекти стосуються таких досліджень, як: аналізи природнього середовища Монокасі-Крік, розвиток автоматичного програмного забезпечення, профілактична хірургія та їх вплив на зміни організму після інсульту та ін. Приблизно 25 % випускників цього навчально-виховного закладу продовжують своє навчання в аспірантурі [7].

Завдяки професійно поставленій музичній програмі, яка розвинулася із найкращих музикальних традицій Моравської церкви, Моравський коледж та Теологічна Семінарія здобули визнання та набули популярності серед інших навчально-виховних закладів. Приблизно 25 % їхніх студентів беруть участь у музичній програмі, а деякі студенти неодноразово ставали призерами багатьох міжнародних музичних конкурсів, де мали можливість продемонструвати свої музичні здібності та таланти, набуті у стінах цього закладу. При коледжі функціонує молодіжний хор прославлення, який здійснює турне по всій території США та за кордоном. Частими гостями коледжу є найкращі музичні виконавці, які також надають студентам майстер-класи з гри на музичних інструментах. При коледжі діє Моравська атлетична оздоровча програма, яка об'єднує цілий ланцюжок всіх американських студентів-атлетів, починаючи з чоловічої футбольної команди, та, закінчуючи, національною жіночою футбольною командою та командою з легкої атлетики.

Упродовж всього навчального року при коледжі випускається щотижнева газета «The Comenian», у якій друкуються студентські наукові статті, описуються шкільні події, вірші та повідомляються оголошення. На нашу думку, найоригінальнішим і гідним впровадження у навчально-виховні заклади України є також те, що кожного року у коледжі відбуваються вибори студентів до Об'єднаного студентського управління (United Student Gouvernement). Це управління складається із власного Сенату, до якого входять по п'ять учнів з кожного класу та Виконавчого органу, членів якого обирають на один рік із всієї студентської спільноти. Вони покликані вирішувати усі шкільні питання, що виникають у процесі навчання, займаються проведенням студентських конкурсів та вечорів, консультуванням студентів з різних питань. Все це, на нашу думку, сприяє налагодженню

дружніх стосунків між студентами та звільняє час викладачів, який вони можуть використати на підготовку до навчального процесу.

Після закінчення навчання у Моравському Коледжі та Теологічній Семінарії випускники отримують такі студентські та наукові ступені: бакалавр гуманітарних та математичних наук (the Bachelor of Arts), бакалавр наук (the Bachelor of Science), бакалавр наук у сфері дитячого консультування (the Bachelor in Science of Nursing), магістр із ділового адміністрування (the Master of Business Administration), магістр освіти (the Master of Education), магістр богослов'я (the Master of Divinity), магістр мистецтв і пасторського консультування (the Master of Arts in Pastoral Counseling), магістр мистецтв у сфері теологічних досліджень (the Master of Arts in Theological Studies).

При коледжі також організовано вечірні студентські програми для усіх дорослих, які бажають продовжити своє навчання та отримати науковий ступінь. Теологічна Семінарія має акредитацію від Асоціації Теологічних шкіл США та Канади (the Association of Theological Schools in the United States and Canada).

У 1746 році у місті Літітц (Lititz) Н.-Л. Цинцендорфом було сформовано ще один освітній заклад для дівчат – Лінденхольську семінарію (Linden Hall Seminary), яка і сьогодні продовжує своє функціонування і є найстарішою школою для дівчат у Сполучених Штатах Америки [8]. У Лінденхольській семінарії навчаються 210 учениць із 14 різних американських штатів, а також із 16 країн, які перебувають у закладі протягом усього робочого тижня і навчаються у невеликих за кількістю учнів класах. Вони мають можливість ознайомлюватися із широким спектром навчальних дисциплін: математика, наука, біологія, хімія, фізика, економіка, соціальні науки, іноземні мови (французька, іспанська), образотворче мистецтво (фотографування, кераміка, малювання), англійська, як друга, та інші. За підсумками тестування Стенфорда (SAT) учениці семінарії отримують найвищі бали, що вирізняє цей навчально-виховний заклад з-поміж інших жіночих закладів Америки. Життя учениць Лінденхольської семінарії насичене активною науковою та соціальною діяльністю: вони задіяні у багатьох шкільних та позашкільних проектах, конкурсах та гуртках, включаючи гурток з образотворчого мистецтва, соціальної відповідальності, опіки навколишнього середовища, мультиплікації, у якому створюють політичні та сатиричні малюнки для шкільної публікації.

При школі випускається журнал «Linden Hall Magazine» та газета «The Ledger». Функціонують також математичний гурток, у якому учні готуються до математичних змагань і який походить за підтримки Математичної Асоціації Америки (the Mathematical Association of America), гурток всесвітнього спілкування, під час якого студенти з різних країн діляться традиціями та культурою своєї країни; гурток ООН, на який щотижня

збираються учні старших класів для обговорення сучасних суперечливих політичних та дипломатичних питань. На драматичному та музичному гуртках учні розучують нові п'єси, музичні постанови, невеликі театральні уривки, співають у хорі, беруть індивідуальні інструментальні уривки та уроки з вокалу. При школі також організовано хор (the Linden Hall Chorus), учасників якого нерідко запрошують до інших міст, а у вересні 2010 року школу відвідав чеський дитячий хор скрипалів. В стінах Лінденхольської семінарії часто проводять конкурси та змагання. Так, наприклад, у вересні 2010 року у семінарії відбувся другий літературний фестиваль, на який було запрошено сучасних американських письменників: Міталі Перкінса (Mitali Perkins), Лореля Снайдера (Laurel Snyder) та Джоша Берка (Josh Berk), а у грудні цього ж року було проведено Міжнародний учнівський конкурс ораторів. Цей навчально-виховний заклад для дівчат відкриває безліч можливостей для занять різними видами спорту. Учениці старших класів відвідують такі спортивні секції: аеробіки, йоги, бадмінтону, натільного тенісу, середніх класів – плавання, танців, баскетболу, футболу, їзди верхи.

Отже, дослідження організації навчально-виховного процесу у американських християнських закладах Н.-Л. Цинцендорфа дає підстави зробити висновок, що виховна традиція Н.-Л. Цинцендорфа, яка ґрунтується на християнських засадах, не втратила своєї актуальності в наш час та є рушійною силою виховання високоморальної людини із високими духовними принципами життя. Нині школи Цинцендорфа є дуже популярними не тільки в США, а й в усьому світі навчально-виховними інституціями, що приваблюють вихованців та їхніх батьків наданням глибоких фундаментальних знань. Кількість старшокласників приватних християнських шкіл та коледжів, які мають намір продовжити своє навчання у закладах вищої освіти, є вдвічі більшою у порівнянні із учнями старших класів державних навчально-виховних закладів. Це завдячується застосуванням в цих навчальних закладах толерантного підходу до учнів та заохочення їх до наукової та соціальної діяльності, що значно збільшує шанси випускників цих шкіл на успішну інтеграцію та здобуття у майбутньому необхідної професійної кваліфікації.

Список використаних літературних джерел

1. Digest of Educational Statistics. NY. 2004. URL: https://nces.ed.gov/programs/coe/pdf/Indicator_CGC/coe_cgc_2018_05.pdf (дата звернення: 27.09.2019)
2. Institute of Education Sciences. The Condition of Education 2015. U.S. Department of Education, 2015. 320 p.
3. Private Schools: A Brief Portrait, National Center for Educational Statistis. NY. 2015. 437 p.
4. Zimmerling P. Nikolaus Ludwig Graf von Zinzendorf und die Herrnhuter Brüdergemeine: Geschichte, Spiritualität und Theologie P. Zimmerling. Holzgeringen, 1999. 205 p.

5. College history. Moravian College URL: <http://www.moravian.edu/about/history.htm> (дата звернення: 25.09.2019).

6. Oldest United States Colleges and Universities. Washington and Lee University. Institutional Research URL: <http://www.ie.wlu.edu/factbook/AboutW&L/history/nintholdest.htm> (дата звернення: 30.09.2019)

7. Завальнюк В. В. Організація навчально-виховного процесу в християнських коледжах США (на прикладі закладів Н.-Л. Цинцендорфа) *Наукові записки*. Видавництво національного університету «Острозька академія», Острог, 2013. № 23. С. 79–87.

8. Lititz Celebrates 250 Years. Amish Country News URL: <http://www.amishnews.com/towns/lititzhistory.htm> (дата звернення: 27.09.2019)

References

1. Digest of Educational Statistics. (2004). NY. URL: https://nces.ed.gov/programs/coe/pdf/Indicator_CGC/coe_cgc_2018_05.pdf (Last accessed: 27.09.2019).

2. Institute of Education Sciences. The Condition of Education. (2015). U.S. Department of Education.

3. Private Schools: A Brief Portrait, National Center for Educational Statistics. (2015). NY.

4. Zimmerling P. Nikolaus Ludwig Graf von Zinzendorf und die Herrnhuter Brüdergemeine: Geschichte, Spiritualität und Theologie P. Zimmerling. (1999). Holzgeringen.

5. College history. Moravian College URL: <http://www.moravian.edu/about/history.htm> (Last accessed: 25.09.2019).

6. Oldest United States Colleges and Universities. Washington and Lee University. Institutional Research URL: <http://www.ie.wlu.edu/factbook/AboutW&L/history/nintholdest.htm> (Last accessed: 25.09.2019).

7. Zavalniuk V. V. Orhanizatsiia navchalno-vykhovnoho protsesu v khrystyianskykh koledzhakh SShA (na prykladi zakladiv N.-L. Tsyntsendorfa). (2013). *Naukovi zapysky* (scientific notes). Vydavnytstvo natsionalnoho universytetu «Ostrozka akademiia», Ostroh, 23, 79–87 (In Ukrainian).

8. Lititz Celebrates 250 Years. Amish Country News URL: <http://www.amishnews.com/towns/lititzhistory.htm> (Last accessed: 27.09.2019).

Рецензент: д.пед.н., професор Поташнюк І. В.